

АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ И КЛАСИРАНЕТО В СЪСТЕЗАНИЯТА ЗА КУПА „БЪЛГАРИЯ“ ПО ФЕХТОВКА ЗА МЪЖЕ И ЖЕНИ В ПЕРИОДА 2014–2020 г.

Венета Петкова

Национална спортна академия „Васил Левски“, катедра „Тежка атлетика, бокс,
фехтовка и спорт за всички“

ORCID 

Veneta Petkova – <https://orcid.org/0000-0003-0730-1319>

РЕЗЮМЕ

Въведение: анализът на резултатите и класиранията от състезанията за Купата на България по фехтовка представлява анализ на цялостното провеждане на Държавния спортен календар в този спорт. Поради новата методика за определяне на носителите на Купите на България победителите се определят въз основа на ранглиста през годината.

Целта на изследването е да се идентифицират основните фактори, подпомагащи поддържането на висока спортна форма от по-широк брой състезатели и непрекъснат процес на работа в техните клубове чрез въведените през сезон 2014–2015 г. промени в начина на провеждане на състезанията за Купата на България.

Обект на изследването са спортните постижения на състезателите, участващи в Купа „България“ в периода 2014–2020 г.

Предмет на изследването са факторите, обуславящи поддържането на висока спортна форма през целия сезон, включително като оптимизиращи селекцията за участия в международни състезания въз основа на ранглистата в отделните оръжия.

За постигане на целта е използвана комплексна методика, включваща: анализ на протоколи и записи на резултати от проведените състезания за Купа „България“ по фехтовка през периода 2014–2020 г.; анализ на данни за носителите на Купа „България“ след въведените промени през сезон 2014–2015 г.

Резултати: налице е положителен ефект от въведените промени, вследствие на който водещите състезатели поддържат висока спортна форма през целия сезон. Заключение: системното прилагане на анализа на резултатите подпомага дейността на БФ Фехтовка. Поддържането на база данни с информация за състезанията от Държавния спортен календар и обработването ѝ за целите на такъв анализ трябва да бъде перманентен процес.

Ключови думи: фехтовка, Купа „България“, перспективи

ANALYSIS OF THE RESULTS AND RANKING IN THE BULGARIAN FENCING CUP COMPETITIONS FOR MEN AND WOMEN IN THE PERIOD 2014-2020

Veneta Petkova

National Sports Academy “Vassil Levski”, Department of Heavy athletics, boxing, fencing and sport for all

ABSTRACT

Introduction: The analysis of the results and rankings of the competitions for the Bulgarian Fencing Cup is an analysis of the overall conduct of the State Sports Calendar in this sport. Due to the new methodology for determining the winners of the Cups of Bulgaria, the winners are determined on the basis of the ranking during the year. The aim of the study is to identify the main factors supporting the maintenance of high sports form by a wider number of athletes and a continuous process of work at their clubs through the changes introduced in the 2014-2015 season in the way the competitions for the Bulgarian Cup are conducted. The subject of the study are the sports achievements of the athletes participating in the Bulgarian Cup in the period 2014-2020. In order to achieve the goal, a complex methodology was used, including: Analysis of protocols and records of the results of the Bulgarian fencing competitions in the period 2014-2020; Analysis of data on the winners of the Bulgarian Cup after the changes introduced in the 2014-2015 season Results: There is a positive effect of the changes introduced, as a result of which the leading athletes maintain high sports form throughout the season. Conclusion: The systematic application of the analysis of the results supports the activity of BF Fencing. Maintaining a database of information about the competitions from the State Sports Calendar and processing it for the purposes of such analysis must be a permanent process.

Keywords: *Fencing, Bulgaria Cup, Prospects*

ВЪВЕДЕНИЕ

При фехтовката статистическите методи са от голямо значение. Те се използват както от спортно-методическа гледна точка с цел подобряване отделни качества на водещи или подрастващи спортисти, така и за анализ на постиженията на състезатели и клубове за подпомагане работата на национални федерации и треньори. Такъв е и подходът при настоящото изследване (Chtara et al., 2014).

Състезанията за Купа „България“ имат за цел поддържане на постоянна върхова спортна форма у състезателите по фехтовка през съответния сезон. Промените, въведени от БФ Фехтовка, се състоят в определяне на носител на Купата не от едно

състезание, а от всички състезания през спортносъстезателната година, включващи държавното първенство и три кръга турнири за Купа „България“. Моделът е частично заимстван от Международната федерация по фехтовка, която провежда Световната купа по сложна система, включваща квалификационни етапи (сателитни турнири), 5 турнира за СК през годината, и преследва сходна цел – поддържане на върхова форма у водещите състезатели през целия сезон. У нас, в допълнение, провеждането на сателитни турнири дава възможност за разширяване на географския и възрастов обхват на фехтовката. Изготвянето на ранглиста, въз основа на която се определят носителите на Купа „България“, е положителна стъпка в посока на унифициране на стандартите с международните. Настоящото изследване е естествено продължение на основополагащите в тази област трудове на проф. Красимир Петков (Петков, 2013, 2015). Подобни анализи са в основата на спортните успехи на водещи страни в света, като Китай (Wang, Wang, 2005).

ЦЕЛ

Целта на изследването е да се идентифицират основните фактори, подпомагащи поддържането на висока спортна форма от по-широк брой състезатели и непрекъснат процес на работа в техните клубове чрез въведените през сезон 2014–2015 г. промени в начина на провеждане на състезанията за Купата на България.

МЕТОДИКА

За постигане на целта е използвана комплексна методика, включваща:

1. Анализ на протоколи и записи на резултати от проведените състезания за Купа „България“ по фехтовка през периода 2014–2020 г.
2. Анализ на данни за носителите на Купа „България“ след въведените промени през сезон 2014–2015 г.

Обект на изследването са спортните постижения на състезателите, участващи в Купа „България“ в периода 2014–2020 г.

Предмет на изследването са факторите, обуславящи поддържането на висока спортна форма през целия сезон, включително като оптимизиращи селекцията за участия в международни състезания въз основа на ранглистата в отделните оръжия.

Изследвани лица – носители на Купа „България“ във видовете оръжия сабя, шпага и рапира през периода 2014–2020 г.

Използвани са следните математико-статистически методи: контент-анализ на източниците и сравнителен анализ на резултатите. Въз основа на данни от архива на БФ по фехтовка за периода 2014–2020 г. е извършен анализ на постиженията на състезателите и на клубовете. Тази информация е обобщена за целите на изследването. Направен е сравнителен анализ спрямо постиженията в Държавните първенства и са изследвани съвпаденията и различията в резултатите.

РЕЗУЛТАТИ

Анализът на резултатите, основан на широка база от данни, включваща не само държавните първенства – 42, а и тези от турнирите за Купа „България“, общо 128 състезания по фехтовка за периода 2014–2020 г., трябва да даде достоверна информация за постигане на желаните ефекти от извършените промени в Държавния спортен календар. През 2020 г., поради ограниченията, наложени от пандемията от COVID-19, част от турнирите, валидни за Купа „България“, не са проведени, в това число и финалният турнир „Мастърс“, и поради това не са определени носители на тези отличия. Въпреки това обемът от информация за анализ е достатъчен за постигане на поставената цел.

Промените в Държавния спортен календар по фехтовка от сезон 2014–2015 г., свързани с Купа „България“, се изразяват в следното: Купа „България“ се провежда в три кръга, като турнирите са отворени за състезатели от други страни. Носителят на Купата е водачът в ранглистата в края на сезона, като в нея влизат резултатите от кръговете на Купа „България“ и Държавното първенство. От сезон 2016–2017 г. се въвежда финален турнир „Мастърс“ на мястото на 3-ти кръг от Купа „България“, като в него имат право да играят първите осем състезатели от ранглистата към момента на провеждане на финалния турнир (Таблица 1).

Таблица 1. Носители на Купа „България“

Година	Рапира мъже	Рапира жени	Шпага мъже	Шпага жени	Сабя мъже	Сабя жени
2014 2015	КУМАНОВ ТРАКИЯ	КОЦЕВА АВИТОХОЛ	ДОБРЕВ СОФИЯ	СИМЕОНОВА ДИАНА	АРНАУДОВ СВЕЧНИКОВ	ХРАМОВА ЛЕВСКИ
2015 2016	ДАДИКОЗЯН ПЛОВДИВ	КОЦЕВА ЕСКАЛИБУР	ДИКОВ НСА	СИМЕОНОВА ДИАНА	БУРНЕВ СВЕЧНИКОВ	ХРАМОВА ЛЕВСКИ
2016 2017	НИКОЛОВ ВОЛОВ	КОЦЕВА ЕСКАЛИБУР	ДИКОВ НСА	ДИШЕВА ОДЕСОС	АРНАУДОВ СВЕЧНИКОВ	ИЛИЕВА СВЕЧНИКОВ
2017 2018	НИКОЛОВ ВОЛОВ ФА	КОЦЕВА ЕСКАЛИБУР	ДИКОВ НСА	СИМЕОНОВА ДИАНА	БУРНЕВ СВЕЧНИКОВ	ИЛИЕВА СВЕЧНИКОВ
2018 2019	НИКОЛОВ ВОЛОВ ФА	КОЦЕВА ЕСКАЛИБУР	МАРИНОВ НСА	ДЕНИНСКА НСА	БУРНЕВ СВЕЧНИКОВ	ХРАМОВА СВЕЧНИКОВ
2019 2020	Не е излъчен победител	Не е излъчен победител	Не е излъчен победител	Не е излъчен победител	Не е излъчен победител	Не е излъчен победител

За оценка на значението на извършените промени в начина на провеждане на състезанията от Държавния спортен календар е извършен сравнителен анализ на носителите на Купата на България с победителите от Държавните първенства за съответния сезон. Този анализ показва, че процентът на съвпадения на носителите на Купата на България с републиканските шампиони за съответния сезон е устойчиво около и малко над 50%. По оръжия тази информация изглежда така:

- Рапира – в 6 от 10 случая носителят на Купа „България“ е и републикански шампион, 60% съвпадение.
- Шпага – в 5 от 10 случая носителят на Купа „България“ е и републикански шампион, 50% съвпадение.
- Сабя – в 6 от 10 случая носителят на Купа „България“ е и републикански шампион, 60% съвпадение.

Общо е налице съвпадение на шампионите с носителите на Купата на България в 56,7% от случаите.

По сезони тези съвпадения показват сходни резултати, с едно изключение – през сезон 2015–2016 г. 5 от 6 състезатели са едновременно и шампиони на България, и носители на Купата. Това е по-скоро изключение спрямо данните за останалите сезони.

ДИСКУСИЯ

Данните показват, че начинът на провеждане на състезанията за Купата на България подпомага поддържането на висока спортна форма от по-широк брой състезатели и непрекъснат процес на работа в техните клубове. Това дава възможност и за по-добра селекция при отборни международни състезания, за които индивидуалните резултати в по-голям брой състезания са важен фактор за извършването ѝ (Zadorozhna et al., 2018).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Имплементирането на опита на Международната федерация по фехтовка у нас е успешно. Поддържането на база данни с информация за състезанията от Държавния спортен календар и обработването ѝ за целите на такъв анализ трябва да бъде перманентен процес. Изготвянето на препоръки към спортните специалисти въз основа на системното прилагане на анализа на резултатите подпомага дейността на БФ по Фехтовка и клубовете, членуващи в нея. Спортните резултати от въведената промяна не могат да бъдат постигнати само с организационни решения, а въз основа на правилна методика за подготовка на състезателите, основана на разбирането за поддържане на висока спортна форма през целия се-

зон. Високите физически и психологически изисквания в този спорт предполагат прилагане на съвременни методи на подготовка. Спецификата при поддържането на висока спортна форма през целия сезон повишава изискванията както към състезателите, към техните треньори, така и към психологическата подготовка.

ЛИТЕРАТУРА

Петков, Кр. (2015). *Анализ на резултатите и класирането в републиканските първенства и Купа България по фехтовка за мъже и жени в периода 1990–2013 г.* НСА ПРЕС. // Petkov, K. (2015). *Analizi na rezultatite i klasiraneto v republikanskite parvenstva i Kupa Bulgariya po fehtovka za mazhe i zheni v perioda 1990-2013 g.*: NSA Pres.

Петков, Кр. (2013). *Държавните първенства и състезанията за Купа България по фехтовка – мъже и жени в Република България след края на Втората световна война.* НСА ПРЕС. // Petkov, K. (2013). *Darzhavnite parvenstva i sastezaniya za Kupa Bulgariya po fehtovka – mazhe i zheni v Republika Bulgariya sled kraya na Vtorata svetovna vojna.* NSA Pres.

Chtara, H., Negra, Y., Chaabene, H., Chtara, M., Cronin, J., Chaouachi, A. (2020). Validity and Reliability of a New Test of Change of Direction in Fencing Athletes. *Intentional Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(12), 4545.

Turner, A., James, N., Dimitriou, L., Greenhalgh, A., Moody, J., Fulcher, D., Mias, E., Kilduff, L. (2014). Determinants of olympic fencing performance and implications for strength and conditioning training. *Journal of Strength and Conditioning Research*, 28(10), 3001-3011.

Wang, Y., Wang, H. (2005). The analysis of scientific research of Chinese fencing from 1994-2004. *Journal of Nanjing Institute of Physical Education (Natural Science)*, 15(4), 31-39.

Zadorozhna, O., Briskin, Y., Perederiy, A., Pityn, M., Sydorko, P. (2018). Team composition in epee fencing which accounts for sportsmen's individual performance. *Journal of Physical Education and Sport*, 18(4), October 31, 2018, 1863–1870. doi:10.7752/jpes.2018.s4273

Автор за кореспонденция:

Венета Петкова

Национална спортна академия „Васил Левски“

Катедра „Тежка атлетика, бокс, фехтовка и спорт за всички“

e-mail: v.petkova.nsa@gmail.com